

ปทุมมา (*Curcuma parviflora* x *C. rhabdota*)

พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 47

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่	50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์	081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 47 ได้มาจากการผสมพืชสกุลขมิ้น (*Curcuma*) สองชนิดระหว่างบัวขาวลำปาง (*Curcuma parviflora*) พันธุ์แม่ กับปราจีนขาวโคนเผือก (*C. rhabdota*) พันธุ์พ่อ โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้ผสมพันธุ์พืชดังกล่าวในปี พ.ศ. 2538 -2541 และในปี พ.ศ. 2545-2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงามจึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงรายซีเอฟ 47

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ปทุมมา (ลูกผสม) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma parviflora</i> x <i>C. rhabdota</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก
ราก/หัว	ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะบวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือหัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับพื้นดินสั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 2.0 - 2.5 เซนติเมตร
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 47 - 62 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 29 - 48 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว มี 2 - 3 ใบ กว้าง 5.6 - 7.5 เซนติเมตร ยาว 32 - 40 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเป็นคลื่นน้อย เส้นกลางใบสีน้ำตาลแดง กาบใบสีเขียว โคนกาบใบสีน้ำตาลแดง
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลางลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 41.0 -46.5 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 9.0 - 10.5 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5.0 - 6.5 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่างรูปร่างกลมแบน สีขาวฉาบสีน้ำตาล ปลายเป็นติ่งแหลม สีเขียว มีจำนวน 9 - 12 ใบ ใบประดับส่วนบนรูปขอบขนาน สีขาว ปลายเรียวแหลม สีน้ำตาลปนเขียว มีจำนวน 7 - 10 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 0.8 - 0.9 เซนติเมตร ยาว 2.4 - 2.7 เซนติเมตร สีม่วง กลีบปากสีม่วง สันปากสีขาว เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.4 - 0.5 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด
ลักษณะอื่น ๆ

ไม่มี (ดอกเป็นหมัน ไม่ติดผล)

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง
2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ
3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านดอกตรง แข็งแรง ใบประดับหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
4. การแตกหน่อใหม่น้อยเฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 9 วัน และไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 47